

Теорія і методика управління освітою

УДК 378.014.15:37.091.212

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21202217>

Академічна автономія як передумова формування готовності до побудови індивідуальної освітньої траєкторії

Фронченко Юрій Олександрович

Аспірант кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф.

Є. Петухова

Херсонський Державний Університет, Івано-Франківськ, Україна

e-mail: air_yuriy@ukr.net

<https://orcid.org/0009-0007-4281-1564>

Прийнято: 01.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація:** Стаття присвячена розробці організаційно-методичної моделі реалізації академічної автономії закладу вищої освіти. Дослідження спрямоване на формування готовності здобувачів до самостійного проектування індивідуальних освітніх траєкторій.*

***Мета статті** - сформувати організаційно-методичну модель використання академічної автономії закладу вищої освіти для формування готовності здобувачів до самостійного проектування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.*

***Методи.** Методологічну основу складають аналітичний та синтетичний підходи. Застосовано порівняльно-правовий метод і структурно-функціональне моделювання. Додатково використано контент-аналіз та матричне структурування управлінських рішень. Теоретичну базу формують*

норми освітнього законодавства України. Окремо проаналізовано внутрішні регламенти університетів. Важливим джерелом стали сучасні наукові праці з проблем академічної автономії.

Результати. Досліджено питання тьюторського супроводу. Розглянуто цифрові платформи та механізми персоналізації навчання. Запропоновано багаторівневу систему організації індивідуальної освітньої траєкторії. Вона інтегрує інструменти вибору навчальних компонентів. Цифрово-тьюторське середовище забезпечує підтримку освітніх рішень. Компетентнісно-діагностична матриця дозволяє оцінювати рівень готовності студентів. Розроблено авторські матриці управлінських проявів академічної автономії. Спроектовано архітектуру цифрового супроводу. Визначено індикатори освітньої автономії здобувачів. Отримані дані підтверджують ефективність запропонованого підходу. Реальна індивідуалізація навчання вимагає узгодженої взаємодії нормативних процедур. Інформаційні сервіси мають доповнюватися тьюторським консультуванням. Систематичний моніторинг освітніх рішень виступає обов'язковою умовою.

Висновки. Практична цінність дослідження полягає в можливості імплементації розробленого інструментарію. Матеріали доцільно застосовувати під час підготовки внутрішніх положень університетів. Вони сприяють організації академічного консультування. Розробки підходять для створення цифрових освітніх сервісів. Інструментарій також забезпечує проведення комплексного оцінювання готовності здобувачів до управління власним освітнім розвитком. Наукова новизна роботи визначається цілісним поєднанням управлінського, методичного та діагностичного компонентів.

Ключові слова: академічна автономія, індивідуальна освітня траєкторія, індивідуалізація навчання, тьюторський супровід, цифрові освітні платформи, компетентнісне оцінювання.

Academic Autonomy as a Prerequisite for the Formation of Readiness to Build an Individual Educational Trajectory

Fronchenko Yurii

Graduate student in the Department of Pedagogy, Psychology, and Educational Management named after Prof. E. Petukhov Kherson State University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

e-mail: air_yuriy@ukr.net

<https://orcid.org/0009-0007-4281-1564>

Abstract: *The article is devoted to the development of an organizational and methodological model for implementing academic autonomy in a higher education institution. The study is aimed at forming students' readiness for the independent design of individual educational trajectories.*

Objective. *The purpose of the article is to form an organizational and methodological model of using the academic autonomy of a higher education institution to form the readiness of applicants to independently design and implement an individual educational trajectory.*

Methods. *The methodological framework is based on analytical and synthetic approaches. Comparative legal analysis and structural-functional modeling were applied. In addition, content analysis and matrix structuring of managerial decisions were used. The theoretical basis is formed by the provisions of the educational legislation of Ukraine. Internal regulations of universities were analyzed separately. Contemporary scholarly works on academic autonomy served as an important source of information. Issues related to tutoring support were examined.*

Results. *Digital platforms and mechanisms for the personalization of learning were considered. A multi-level system for organizing an individual educational trajectory is proposed. It integrates tools for selecting educational components. A*

digital tutoring environment provides support for educational decision-making. A competency-based diagnostic matrix makes it possible to assess the level of students' readiness. The author developed matrices of managerial manifestations of academic autonomy. The architecture of digital support was designed. Indicators of students' educational autonomy were identified. The obtained results confirm the effectiveness of the proposed approach. Genuine personalization of learning requires coordinated interaction among regulatory procedures. Information services should be complemented by tutoring consultations. Systematic monitoring of educational decisions is a mandatory condition.

Conclusions. *The practical value of the study lies in the possibility of implementing the developed toolkit. The materials are appropriate for preparing internal university regulations. They facilitate the organization of academic advising. The proposed developments are suitable for creating digital educational services. The toolkit also provides a basis for comprehensive assessment of students' readiness to manage their own educational development. The scientific novelty of the study is determined by the holistic integration of managerial, methodological, and diagnostic components.*

Keywords: *academic autonomy, individual educational trajectory, personalization of learning, tutoring support, digital educational platforms, competency-based assessment.*

Постановка проблеми. У будь-якому університеті реалізується академічна автономія в повсякденній організації навчання. І з часом вона починає впливати на самостійність студентів та на їхнє вміння свідомо вибудувувати власну траєкторію професійного зростання. Формальне закріплення права обирати дисципліни, брати участь в академічній мобільності, підтверджувати результати неформальної освіти чи коригувати індивідуальний план ще не означає, що студент буде готовий цими можливостями

скористатися. Багато здобувачів освіти й досі орієнтуються на зовнішні підказки та не сприймають освітню траєкторію як власний інструмент розвитку.

Актуальність дослідження пов'язана з необхідністю перейти від декларативного розуміння академічної автономії до її практичного використання. Йдеться про організаційний механізм, який формує освітню суб'єктність. Університети самостійно визначають зміст програм, структуру вибіркового компонентів, правила тьюторського супроводу та способи цифрового моніторингу. Саме ці рішення створюють середовище, у якому студент вчиться аналізувати альтернативи, планувати послідовність навчання, оцінювати отримані результати та коригувати власний освітній рух.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У публікації Алексеевої С. В. [1] запропоновано практичний підхід, який дозволяє поступово перейти від ідеї індивідуальної освітньої траєкторії до її реального втілення в навчальному процесі. Авторка слушно зауважує, що персоналізація навчання неможлива без чіткої координації між студентом і викладачем. Водночас поза межами дослідження опинилися ті організаційні механізми, які пов'язують індивідуальний вибір з академічною автономією закладу вищої освіти. Дослідження Габенко І. М. [3] розкриває можливості реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для студентів. Як переконливо доводить авторка, ефективність цього процесу значною мірою залежить від нормативного забезпечення та від того, наскільки університет готовий підтримувати індивідуальні освітні рішення. Однак невирішеними залишилися питання, що стосуються методичного поєднання вибіркового дисциплін, академічної мобільності та персонального планування.

У праці Кулалаєва Н. В. та ін. [6] представлено методика формування індивідуальної освітньої траєкторії для майбутніх бакалаврів професійної освіти. Автори детально аналізують послідовність педагогічних дій і доходять

думки, що персоналізація навчання потребує спеціально розробленого методичного супроводу. Водночас організаційні аспекти функціонування цієї моделі на рівні всього закладу вищої освіти ще не розкриті. Чалий А. [14] пропонує дидактичний алгоритм для створення індивідуальної освітньої траєкторії студентів магістерського рівня. У роботі описано послідовність вибору дисциплін і узгодження освітніх компонентів. Проте механізми цифрової підтримки та моніторингу прийнятих освітніх рішень залишаються розкритими не повністю. Дослідження Буйницької О. та ін. [17] висвітлює впровадження каталогу вибіркових дисциплін як інструменту індивідуалізації навчання. Автори переконливо демонструють, що цифровий каталог сприяє впорядкуванню процесу вибору. Однак питання тьюторського супроводу та комплексної оцінки готовності студентів розглянуто лише частково.

У публікації Цюняк О. та Семенов О. [21] тьюторинг постає як засіб персоналізації освітньої траєкторії для здобувачів третього рівня вищої освіти. Доведено, що індивідуальне консультування підсилює самостійність студента та його здатність до рефлексії. Водночас організаційне поєднання тьюторингу з цифровими платформами залишилося недостатньо деталізованим. Робота Пінеди Д. та ін. [19] підтверджує, що підтримка автономії позитивно впливає на психологічне благополуччя та навчальну активність студентів. Автори зосереджуються на педагогічній взаємодії, однак не пропонують прикладного інструментарію для управління індивідуальними освітніми рішеннями. Дослідження Рівери-Гомеса-Барріса Б. та Ель Хомрані Макнузі М. [20] присвячене аналізу механізмів формування автономії студентів у складних освітніх умовах. Автори показують, що самостійність розвивається лише за наявності системної педагогічної підтримки. Проте питання організаційної інтеграції академічної автономії та індивідуальної освітньої траєкторії залишаються відкритими. У публікації Райчева Л. та Нестерова К. [10] досліджено принцип автономії закладу вищої освіти, а також окреслено

пов'язані з ним можливості та ризики. Автори акцентують увагу на управлінському потенціалі самостійності університету. Однак механізми, через які ця автономія трансформується в персональні освітні практики студентів, не були деталізовані.

Македон В. В. [7] запропонував використовувати адаптивні навчальні системи на основі технологій штучного інтелекту. Цифрові алгоритми, як показує авторка, здатні персоналізувати освітній процес і підтримувати навчальні рішення. Проте їхня інтеграція з тьюторським супроводом та компетентнісним оцінюванням потребує додаткового методичного обґрунтування. Усе сказане дає підстави для висновку про необхідність окремого дослідження, яке було б присвячене розробленню організаційно-методичної моделі. Така модель має використовувати академічну автономію для формування готовності студентів вищої освіти до побудови та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема дослідження полягає у відсутності цілісної організаційно-методичної моделі. Така модель мала б поєднувати інструменти індивідуалізації, цифрову та тьюторську підтримку, а також компетентнісне оцінювання готовності студентів до побудови індивідуальної освітньої траєкторії. Саме тому виникає потреба в розробленні практичних рішень. Вони мають забезпечити реальне перетворення академічної автономії на дієвий ресурс для особистісного та професійного розвитку студентів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). *Мета статті* – сформулювати організаційно-методичну модель використання академічної автономії закладу вищої освіти для формування готовності здобувачів до самостійного проектування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Завдання дослідження:

– систематизувати практичні механізми академічної автономії, які

створюють умови для індивідуалізації освітнього процесу;

– обґрунтувати модель супроводу прийняття освітніх рішень здобувачами;

– розробити компетентнісну систему оцінювання готовності студентів до побудови індивідуальної освітньої траєкторії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Академічна автономія не сприймається як декларативне право університету самостійно ухвалювати рішення. Вона проявляється у щоденних управлінських діях, у розподілі повноважень між кафедрами, гарантом освітньої програми, викладачами та самими здобувачами освіти. Саме тут, у цих практичних механізмах, формується середовище, де студент поступово звикає до того, що освітній рух залежить від його власного вибору. Університет, який реально користується академічною автономією, самостійно визначає зміст освітніх програм, затверджує перелік вибіркових дисциплін, формує правила визнання результатів неформального навчання, організовує академічну мобільність і встановлює внутрішні процедури забезпечення якості. Це створює передумови для того, щоб здобувач не рухався за жорстко заданою схемою, а будував індивідуальну освітню траєкторію відповідно до своїх інтересів, здібностей і професійних намірів.

Правове поле України фіксує цю можливість досить чітко. Законодавство закріплює право закладу вищої освіти формувати власну освітню політику, а студенту надає право обирати дисципліни, темп навчання, місце практики, тематику досліджень і напрями академічної мобільності [8]. Але проблема в тому, що формальна наявність права ще не означає готовності ним скористатися. Частина здобувачів, навіть маючи широкі можливості, продовжує діяти інерційно і делегує вибір адміністрації або викладачеві. Те, як університет трансформує автономію у реальні процедури, добре простежується через сукупність управлінських рішень. Для їхньої систематизації узагальнимо

практичні прояви академічної автономії та їхній вплив на освітню поведінку студентів (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця управлінських проявів академічної автономії та їх впливу на індивідуалізацію освітнього процесу

№ з/п	Інструмент академічної автономії	Управлінський прояв в університеті	Вплив на поведінку здобувача	Прогнозні підсумки
1	Самостійне формування освітніх програм	Перегляд структури ОП компетентностей	Усвідомлення логіки підготовки	Осмислений вибір дисциплін
2	Каталог вибірових компонентів	Щорічне оновлення дисциплін	Порівняння альтернатив	Формування індивідуального профілю
3	Визнання неформального навчання	Перезарахування сертифікатів	Пошук зовнішніх освітніх ресурсів	Розширення компетентностей
4	Академічна мобільність	Укладення партнерських угод	Планування навчання в інших ЗВО	Міжнародний досвід
5	Індивідуальний графік навчання	Гнучке планування занять	Самоорганізація часу	Підвищення відповідальності
6	Вибір теми дослідження	Відкрита процедура погодження	Орієнтація на професійні інтереси	Поглиблення спеціалізації
7	Самостійний вибір бази практики	Погодження з роботодавцем	Активний пошук партнерів	Практична адаптація
8	Внутрішнє забезпечення якості	Опитування та аналіз відгуків	Участь у вдосконаленні програми	Зростання суб'єктності
9	Цифрове адміністрування	Електронний кабінет студента	Контроль власного прогресу	Прозорість освітніх рішень

Джерело: побудовано автором на основі [9, 11]

Чим більше університет передає студенту право на освітній вибір, тим активніше формується його здатність аналізувати наслідки власних рішень. Інакше кажучи, автономія інституції поступово перетворюється на автономію особистості. Це, мабуть, і є найцінніший результат. Організаційний вимір академічної автономії не зводиться до створення каталогів дисциплін. Потрібна узгоджена робота деканату, кафедр, гарантів програм, інформаційних служб і

викладачів-кураторів. Коли ці структурні елементи працюють ізольовано, студент отримує суперечливі сигнали. Один підрозділ декларує свободу вибору, інший фактично її обмежує [5].

У тих університетах, де автономія реалізована послідовно, студентський вибір стає звичайною частиною академічної культури. Здобувач аналізує силабуси, зіставляє освітні компоненти, консультується з викладачами, коригує власний план. Це не відбувається миттєво. Спочатку рішення часто є ситуативними, навіть випадковими. Згодом з'являється стратегічне бачення. Навчальна самостійність формується саме у таких ситуаціях. Студент, який обирає дисципліну, бере на себе відповідальність за майбутній результат. Якщо рішення виявляється невдалим, він отримує досвід корекції власного маршруту. Це, до речі, одна з найбільш корисних компетентностей для професійного життя, де жодна траєкторія не залишається абсолютно прямолінійною.

Освітня мотивація теж поступово змінюється. Коли зміст навчання відповідає особистим цілям, внутрішня зацікавленість посилюється. Студент починає сприймати дисципліну не як обов'язковий елемент розкладу, а як ресурс для розвитку. Така зміна ставлення, хоч і непомітна на перший погляд, серйозно впливає на академічні результати. Відповідальність у цьому процесі має подвійний характер. З одного боку, університет відповідає за прозорість процедур. З іншого, здобувач відповідає за якість власного вибору. Якщо одна із сторін не виконує свої функції, система втрачає ефективність [12, с. 199].

Практика функціонування автономних закладів освіти показує, що готовність студента до проектування освітнього маршруту формується поступово. На першому курсі переважає орієнтація на підказки викладачів. На старших курсах зростає частка самостійних рішень. У магістратурі освітня стратегія вже часто пов'язується з конкретними кар'єрними сценаріями. Для прикладної оцінки цього процесу доцільно зіставити управлінські інструменти з тими компетентностями, які вони активізують у здобувачів (табл. 2).

Таблиця 2

Карта формування готовності здобувачів до побудови індивідуальної освітньої траєкторії

№ з/п	Практичний інструмент	Компетентність, що формується	Поведінковий прояв	Рівень готовності
1	Вибіркові дисципліни	Аналіз альтернатив	Порівняння силабусів	Базовий
2	Індивідуальний навчальний план	Планування	Побудова послідовності навчання	Базовий
3	Консультації з тьютором	Рефлексія	Уточнення цілей	Середній
4	Електронний кабінет	Самоконтроль	Відстеження результатів	Середній
5	Неформальне навчання	Ініціативність	Пошук зовнішніх курсів	Середній
6	Академічна мобільність	Адаптивність	Інтеграція в нове середовище	Високий
7	Науковий проєкт	Дослідницька автономія	Самостійне прийняття рішень	Високий
8	Практика за вибором	Професійне самовизначення	Узгодження цілей з роботодавцем	Високий
9	Портфоліо досягнень	Самооцінювання	Аналіз сильних і слабких сторін	Високий

Джерело: побудовано автором на основі [4, 13]

Таблиця 2 демонструє, що готовність до побудови індивідуальної освітньої траєкторії не виникає автоматично. Вона формується як накопичений результат численних рішень, у яких студент аналізує, обирає, оцінює й коригує власний рух. Ось де проявляється справжня цінність академічної автономії. Цифрові технології посилюють цей процес. Електронні каталоги дисциплін, системи реєстрації, аналітичні панелі успішності роблять освітній вибір більш прозорим. Студент бачить доступні альтернативи, строки, умови та результати попередніх рішень. Це знижує невизначеність і підвищує впевненість у власних діях. Тьюторський супровід також має відчутний ефект. Йдеться не про директивне керівництво, а про професійний діалог, під час якого здобувач сам доходить до усвідомленого рішення. На нашу думку, саме така форма взаємодії найкраще поєднує свободу та відповідальність [2, с. 187].

Академічна автономія впливає і на інституційну культуру. Університет

поступово відмовляється від жорсткого адміністрування та переходить до партнерської моделі. Викладач стає не контролером, а наставником. Студент перестає бути пасивним виконавцем. У підсумку освітній процес набуває більш осмисленого характеру. Готовність до побудови індивідуальної освітньої траєкторії, по суті, є індикатором зрілості як здобувача, так і самого університету. Якщо студент уміє формулювати цілі, обирати ресурси, аналізувати результати й змінювати власний маршрут, тоді автономія реалізована не лише юридично, а й практично. Готовність до побудови індивідуальної освітньої траєкторії має прикладний характер. Вона проявляється у здатності здобувача визначати професійні цілі, порівнювати альтернативи, поєднувати формальне і неформальне навчання, здійснювати корекцію власного маршруту та оцінювати отримані результати. Але проблема в тому, що без спеціально спроектованої інституційної інфраструктури такі дії залишаються епізодичними [15, с. 56].

Вибіркові дисципліни, індивідуальний навчальний план, академічна мобільність, визнання результатів неформального навчання, персоналізована практика, портфоліо досягнень та індивідуальний графік навчання формують взаємопов'язану систему освітніх рішень. Кожен із цих інструментів виконує окрему функцію. У сукупності вони створюють цілісне середовище, де студент навчається планувати, аргументувати та переглядати власні академічні кроки. Вибіркові дисципліни запускають процес зіставлення альтернатив. Індивідуальний навчальний план упорядковує ці рішення у часі. Академічна мобільність виводить здобувача за межі звичного академічного середовища. Портфоліо досягнень накопичує результати. Визнання сертифікатних курсів інтегрує зовнішні освітні ресурси (тал. 3).

Таблиця 3

Багаторівнева організаційно-методична модель індивідуалізації освітнього процесу в умовах академічної автономії

№ з/п	Інструмент індивідуалізації	Інституційна передумова	Методичний алгоритм реалізації	Роль здобувача	Критичний ризик	Коригувальний механізм	Очікуваний результат
1	Каталог вибіркового дисциплін	Політика вільного вибору	Публікація силабусів і матриць компетентностей	Аналіз альтернатив	Інтуїтивний вибір	Орієнтаційні консультації	Усвідомлене академічне рішення
2	Індивідуальний навчальний план	Регламент персоналізації	Формування послідовності компонентів	Проектування маршруту	Логічна несумісність курсів	Експертиза гаранта програми	Цілісна освітня структура
3	Академічна мобільність	Партнерські угоди	Узгодження кредитів і результатів навчання	Адаптація до нового середовища	Втрата академічної наступності	Попереднє академічне картування	Розширення освітнього простору
4	Визнання неформального навчання	Порядок перезарахування	Експертиза сертифікатів	Самостійний пошук курсів	Невідповідність змісту	Компетентна верифікація	Інтеграція зовнішнього досвіду
5	Самостійний вибір бази практики	Договірна взаємодія	Погодження професійного профілю	Вибір середовища апробації	Формальний характер практики	Подвійне наставництво	Цільова професійна адаптація
6	Вибір теми дослідження	Відкрита база тем	Співвіднесення кар'єрними намірами	Дослідницьке самовизначення	Тематична розпорошеність	Наукове консультування	Поглиблена спеціалізація
7	Портфоліо досягнень	Цифровий шаблон накопичення	Регулярне внесення результатів	Рефлексія і самооцінювання	Фрагментарність даних	Періодичний аудит портфоліо	Візуалізація освітнього прогресу
8	Індивідуальний графік навчання	Адміністративна гнучкість	Узгодження строків виконання	Самоорганізація часу	Порушення ритму навчання	Контроль контрольних точок	Підвищення автономності
9	Мікросертифікація компетентностей	Внутрішня система визнання	Фіксація окремих результатів	Накопичення доказів компетентності	Розрив між модулями	Єдина карта компетентностей	Персоналізований профіль досягнень

Джерело: сформовано автором

Бачимо, що індивідуалізація освітнього процесу є не окремою процедурою, а інтегрованою організаційною системою. Кожен інструмент має

власну логіку, ризики, механізми корекції та педагогічний результат [16, с. 175].

Практика поширення цифрових технологій у системі управління навчанням, істотно змінює спосіб прийняття освітніх рішень. Студент отримує не розрізнені документи, а цілісне середовище, де поєднані каталог дисциплін, конструктор індивідуального плану, портфоліо, аналітика прогресу та механізми корекції. Це пов'язано з тим, що освітній вибір стає ефективним лише тоді, коли кожне рішення має інформаційну підтримку. Тьюторський супровід забезпечує педагогічну інтерпретацію цих даних. Тьютор допомагає уточнити професійні цілі, виявити суперечності між намірами та реальними діями, скоригувати послідовність освітніх компонентів. Він не підміняє автономію студента. Навпаки, поступово переводить відповідальність за рішення самому здобувачеві [18].

Моніторинг освітніх рішень створює механізм постійного зворотного зв'язку. Система фіксує відхилення від запланованої траєкторії, виявляє перевантаження, несумісність компонентів або недостатню узгодженість із професійними цілями. Тоді корекція відбувається до того, як накопичені помилки починають впливати на якість підготовки. Архітектура подібного цифрового середовища представлена в табл. 4.

Таблиця 4

Архітектура цифрово-тьюторського середовища супроводу індивідуальної освітньої траєкторії

№ з/п	Компонент системи	Функціональне призначення	Інформаційний результат	Управлінське рішення	Педагогічний ефект	Відповідальний суб'єкт	Підсумковий результат
1	Електронний профіль здобувача	Консолідація персональних даних	Карта освітніх інтересів	Актуалізація цілей	Самоусвідомлення	Студент	Персоналізована база рішень
2	Конструктор	Моделювання	Візуальна структура	Затвердження	Навички планування	Студент, гарант	Узгоджений індивідуальний

№ з/п	Компонент системи	Функціональне призначення	Інформаційний результат	Управлінське рішення	Педагогічний ефект	Відповідальний суб'єкт	Підсумковий результат
	навчальною частиною плану	послідовність компонентів	маршруту	траєкторії			ий план
3	Каталог дисциплін	Порівняння освітніх альтернатив	Матриця компетентностей	Обґрунтований вибір	Академічна самостійність	Студент	Осмислений набір компонентів
4	Тьюторський модуль	Фіксація консультацій	Історія рекомендацій	Корекція рішень	Рефлексивне мислення	Тьютор	Підвищення якості вибору
5	Аналітична панель	Відстеження прогресу	Динаміка досягнень	Раннє виявлення ризиків	Самоконтроль	Студент, тьютор	Своєчасна корекція
6	Портфоліо результатів	Накопичення доказів компетентності	Цифрове досьє	Підтвердження досягнень	Самооцінювання	Студент	Цілісний профіль компетентностей
7	Модуль визнання сертифікатів	Інтеграція зовнішніх результатів	Реєстр перезарахувань	Визнання навчання	Освітня ініціативність	Кафедра	Розширення траєкторії
8	Система сповіщень	Контроль строків	Календар подій	Попередження порушень	Дисципліна планування	Платформа	Стабільність виконання
9	Адміністративний звіт	Агрегація даних для управління	Інституційна аналітика	Удосконалення процедур	Підвищення якості	Адміністрація	Безперервне вдосконалення

Джерело: сформовано автором

Розроблена конфігурація забезпечує перехід від епізодичного вибору до системного освітнього самоуправління. Оцінювання рівня готовності здобувачів до проєктування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії на основі компетентнісних індикаторів. Готовність до проєктування індивідуальної освітньої траєкторії потребує спеціального інструментарію оцінювання. Йдеться не про перевірку окремих знань, а про визначення здатності студента самостійно здійснювати освітнє планування, обґрунтовувати вибір, адаптувати маршрут і нести відповідальність за результат.

Також пропонується компетентнісна модель, яка охоплює

цілепокладання, інформаційно-аналітичну спроможність, навички освітнього вибору, самоорганізацію, рефлексію, адаптивність, комунікаційну взаємодію та відповідальність за реалізацію рішень. Кожен індикатор оцінюється за дескрипторами поведінки, що робить процедуру максимально прозорою. Для практичного використання розроблено діагностичну матрицю (табл. 5).

Таблиця 5

Компетентнісно-діагностична матриця оцінювання готовності здобувачів до побудови індивідуальної освітньої траєкторії

№ з/п	Індикатор готовності	Поведінковий дескриптор	Джерело оцінювання	Метод фіксації	Рівень інтерпретації	Коригувальна дія	Освітній ефект
1	Цілепокладання	Формулює освітні та професійні цілі	Індивідуальний план	Експертна оцінка	Початковий, достатній, стратегічний	Тьюторська сесія	Чіткість професійного вектора
2	Інформаційний аналіз	Порівнює освітні альтернативи	Вибір дисциплін	Контент-аналіз	Рівень усвідомленості	Навчання навігації	Якість академічного вибору
3	Прийняття рішень	Обґрунтовує власний маршрут	Консультаційний протокол	Спостереження	Рівень автономності	Додаткове консультування	Самостійність
4	Самоорганізація	Дотримується індивідуального плану	Цифровий календар	Моніторинг	Рівень дисципліни	Корекція графіка	Стійкість виконання
5	Рефлексія	Аналізує досягнення і помилки	Портфоліо	Самооцінювання	Рівень усвідомлення	Рефлексивний звіт	Здатність до корекції
6	Адаптивність	Перебудовує маршрут при змінах	Оновлений план	Порівняльний аналіз	Рівень гнучкості	Персональна підтримка	Готовність до змін
7	Комунікаційна взаємодія	Використовує консультативні ресурси	Журнал звернень	Аналіз активності	Рівень залученості	Наставницький супровід	Партнерська взаємодія
8	Відповідальність	Завершує заплановані дії	Підсумкове портфоліо	Комплексна експертиза	Рівень зрілості	Індивідуальна корекція	Освітня суб'єктивність
9	Інтегральна готовність	Узгоджує цілі, дії та результати	Сукупність індикаторів	Композитна оцінка	Узагальнений рівень	Перегляд траєкторії	Самостійне управління розвитком

В таблиці 5 наведена не лише система оцінювання, а й механізм

цілеспрямованого педагогічного впливу. Кожен індикатор пов'язаний із конкретною коригувальною дією та очікуваним результатом. У підсумку отримали організаційно-методичну модель, у якій інструменти індивідуалізації, цифрово-тьюторське середовище та компетентнісна діагностика функціонують як єдина система. Один блок створює можливості вибору. Другий забезпечує супровід рішень. Третій оцінює рівень сформованості освітньої автономії. Представлена аутентична інтегрована конструкція забезпечує реальне формування готовності здобувачів до самостійного проєктування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Висновки. Академічна автономія університету набуває справжнього змісту лише тоді, коли внутрішні управлінські рішення реально розширюють можливості студента самостійно обирати та коригувати свій освітній шлях. Поєднання кількох складників, а саме вибіркової дисципліни, індивідуального навчального плану, визнання неформальної освіти, академічної мобільності та персоналізованої практики, створює цілісне середовище для відповідального освітнього самовизначення. Завдяки цьому студент переходить із позиції пасивного виконавця до позиції активного суб'єкта навчання. Запропоноване цифрово-тьюторське середовище об'єднує інформаційні сервіси, консультаційну підтримку та механізми моніторингу в єдину систему супроводу освітніх рішень. Електронний профіль студента, конструктор індивідуального плану, аналітична панель, портфоліо та тьюторський модуль утворюють послідовний цикл планування, реалізації, оцінювання та корекції індивідуальної траєкторії. Проте варто зауважити, що окреме застосування цих компонентів не дає цілісного ефекту. Тільки їх узгоджена робота забезпечить усвідомлений вибір, рефлексію та персональну відповідальність.

Розроблена компетентнісно-діагностична матриця дає змогу комплексно оцінити готовність студентів до проєктування й реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Такий вид оцінювання охоплює цілепокладання,

інформаційний аналіз, прийняття рішень, самоорганізацію, рефлексію, адаптивність, комунікаційну взаємодію та відповідальність за результат. Кожен індикатор пов'язаний із конкретними джерелами даних, способами фіксації та коригувальними діями. Завдяки цьому процедура стає не просто діагностичною, а ще й розвивальною. У підсумку отримано практичний інструмент, який дозволяє університету цілеспрямовано формувати в студентів освітню суб'єктність і підтримувати індивідуальний розвиток кожного.

Список використаних джерел

1. Алексеева С. В. Індивідуальна освітня траєкторія: від побудови до реалізації. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*. 2021. Вип. 17. С. 74-82. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730035>
2. Борисенко Н. О. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача у стратегіях виховної роботи університету. *Інноваційна педагогіка*. 2026. Вип. 92. Т. 1. С. 185-189. DOI: <http://dx.doi.org/10.32782/ip/92.1.38>
3. Габенко І. М. Дослідження перспектив реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 34. Т. 2. С. 37-40. DOI: <http://dx.doi.org/10.32843/2663-6085/2021/34-2.7>
4. Кліх Л. В., Зазимко О. В., Рудик Я. М. Досвід формування індивідуальної освітньої траєкторії для студентів бакалаврату та магістратури в НУБіП України. *Humanitarian Studios: Pedagogics, Psychology, Philosophy*. 2023. Vol. 14 (3). С. 52-60. DOI: [http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14\(3\).2023.52-60](http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog14(3).2023.52-60)
5. Косенко В. М., Хватова О. О. Індивідуальна освітня траєкторія як чинник підвищення академічної мотивації та самостійності здобувачів фахової передвищої освіти. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2026. № 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.18153643>.
6. Кулалаєва Н. В., Бахтіярова Х. Ш., Артюшина М. В. Методика

формування індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх бакалаврів з професійної освіти. *Professional Pedagogics*. 2023. № 1 (26). С. 74-83. DOI: <http://dx.doi.org/10.32835/2707-3092.2023.26.74-83>

7. Македон В. В. Впровадження у вищій школі адаптивних навчальних систем на основі технологій штучного інтелекту. *Вісник науки та освіти*. 2026. № 3 (23). С. 561-573. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3\(23\)-561-573](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-561-573)

8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

9. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

10. Райчева Л., Нестерова К. Принцип автономії закладу вищої освіти: можливості, ризики та моделі реалізації. *Розвиток міста*. 2025. № 2 (06). С. 175-180. DOI: <http://dx.doi.org/10.32782/city-development.2025.2-23>

11. Саранча І. Г., Швед В. В., Омельченко О. В. Індивідуальна інклюзивна освітня траєкторія: сутність та зміст. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Вип. 62. С. 299-306. DOI: <http://dx.doi.org/10.31652/2412-1142-2021-62-299-306>

12. Стрельбицька С. М. Індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку здобувачів освіти в умовах магістратури. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Вип. 86. С. 196-201. DOI: <http://dx.doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.86.40>

13. Сяська І. В. Формування індивідуальної освітньої траєкторії як необхідного складника освітнього процесу в університеті. *Pedagogical Sciences Theory and Practice*. 2025. № 3 (55). DOI: <http://dx.doi.org/10.26661/2786-5622-2025-3-28>

14. Чалий А. Дидактичний алгоритм розроблення індивідуальної

освітньої траєкторії вивчення психолого-педагогічних дисциплін в освітньому процесі здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 89-100. DOI: <http://dx.doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-89-100>

15. Шевчук Г. Й. Індивідуальна освітня траєкторія студента: суть і ключові аспекти організації. *Педагогічні науки*. 2021. Вип. 95. С. 52-58. DOI: <http://dx.doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2021-95-8>

16. Яригіна Н. М. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2024. № 57. С. 171-180. DOI: <http://dx.doi.org/10.34142/23128046.2024.57.16>

17. Buinytska O., Varchenko-Trotsenko L., Smirnova V., Tiutiunnyk A., Hrytseliak B., Matasar Y. Introduction of an individual educational trajectory in a higher education institution through the implementation of a catalog of elective disciplines. *Information Technologies in Education*. 2024. No 1 (55). pp. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.14308/ite000776>

18. Makedon V., Budko O., Salyga K., Myachin V., Fisunen N. Improving Strategic Planning and Ensuring the Development of Enterprises Based on Relational Strategies. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields*. 2024. Vol. 15. No 4. pp. 798-811. DOI: [https://doi.org/10.14505/tpref.v15.4\(32\).02](https://doi.org/10.14505/tpref.v15.4(32).02)

19. Pineda D., Lozano-Jimenez J. E., Moreno-Murcia J. A. Autonomy support in higher education: a key strategy for the well-being of university students. *F1000Research*. 2025. Vol. 13. Article 839. DOI: <https://doi.org/10.12688/f1000research.144803.2>

20. Rivera-Gómez-Barris B., El Homrani Maknuzi M. Clarifying and fostering student autonomy in high-risk educational settings: insights from secondary teachers in Spain and Chile. *Frontiers in Education*. 2025. Vol. 10. Article 1660370. DOI: <https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1660370>

21. Tsiuniak O., Semenog O. Tutoring as a means of individualizing the

educational trajectory of students at the third (educational and scientific) level of higher education. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2025. No 32. pp. 32-37.
DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2025.32.32-37>